

Jan Gładysz
Tuchów
ORCID: 0000-0003-0814-9558

„Musica Ecclesiastica”
19 (2024), s. 197–201

Zgłoszono: 18.02.2024
Zaakceptowano: 24.02.2024

JUBILEUSZ SANKTUARYJNEGO CHÓRU MIESZANEGO W TUCHOWIE

W 2023 r. Sanktuaryjny Chór Mieszany w Tuchowie obchodził 80-lecie działalności. Godna odnotowania wytrwałość wielu pokoleń śpiewaków, parafian i czcicieli Matki Boskiej Tuchowskiej skłoniła autora do napisania niniejszego tekstu wspomnieniowego.

Sanktuaryjny Chór Mieszany powstał w 1943 r. z inicjatywy Alojzego Michalczyka, miejscowego organisty, połączenia działających od końca XIX w. przy klasztorze chórów: żeńskiego i męskiego, które prowadził jego poprzednik, Michał Leśniak. Ostateczny kierunek rozwoju wytyczył Stanisław Czachor – jego następca, absolwent Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej w Przemyślu i długoletni organista tuchowskiego sanktuarium (pracował tam 35 lat).

Zespół wcześniej zaznaczył swoją obecność w Tuchowie i okolicy. Obok występów w kościele na „lipowym wzgórzu” podczas niedziel, świąt i odpustów, tradycją stały się wyjazdy do sąsiednich parafii na gościnne występy, szczególnie w okresie kołędowym oraz w maju i październiku. Po zmianie organisty, w 1980 r. pracę z chórem kontynuował absolwent muzykologii KUL, Jan M. Gładysz. Utrwalając zastany repertuar, wprowadzał nowe utwory adekwatne do roli chóru w liturgii w ciągu całego roku kościelnego.

Szczególnie intensywna działalność zespołu przypadła na ostatnie dziesięciolecia. Chór brał udział i był nagradzany na festiwalach w: Będzinie, Myślenicach, Tarnowie, Rzeszowie, Niepołomicach, Żorach, Miechowie i we Włocławku. Śpiewał również na Mszy św. radiowej w kościołach: Świętego Krzyża w Warszawie, bł. Maksymiliana w Tarnowie i św. Józefa w Toruniu. Koncertował w wielu miastach kraju – od Nowego Targu po Gdynię, od Barda Śląskiego po Zamość i Suwałki. Odbił także podróże zagraniczne, akcentując w ten sposób kolejne rocznice, m.in.: do Włoch (1995), ze śpiewem dla Ojca Świętego w czasie modlitwy *Anioł Pański* w Castel Gandolfo, audyencji generalnej i prywatnego spotkania z okazji jubileuszu 50-lecia zespołu; do Austrii i Niemiec (1998), śpiewając m.in. dla Polonii w kościołach Monachium; na Węgry (1999), wnosząc polski akcent muzyczny do spotkania delegacji miast bliźniaczych w Martfű; na Białoruś i Litwę (2000) – jako pielgrzymka dziękczynna w 55. rocznicę powstania chóru; na Słowację i do Francji (2005), śpiewając m.in. w Lourdes i La

Salette; na Ukrainę (2007); ponownie do Austrii (2008) i Słowacji (2010); do Chorwacji (2018), odwiedzając Medjugorie i sanktuaria Europy południowo-wschodniej, oraz do Hiszpanii i Portugalii (2023), nawiedzając Fatimę i Santiago de Compostela. W czasie tej ostatniej podróży zespół aktywnie uczestniczył we Mszy św. przy cudownej figurze Matki Bożej Fatimskiej, odwiedził także miejsca objawień i dom-muzeum Dzieci z Fatimy. W sanktuarium św. Jakuba po liturgii dla pielgrzymów chórzyci odwiedzili grób św. Apostoła, katedrę, w której podziwiali słynną kadzielnicę *Bota-fumeiro*.

Poza udziałem w liturgii i konkursach chóralnych tuchowscy artyści każdego roku występują z dwoma koncertami: kołędowym i maryjnym (podczas Wielkiego Odpustu w lipcu). Podczas koncertu galowego na IV Ogólnopolskim Festiwalu Kołęd i Pastorałek w Będzinie wykonali po raz pierwszy kołеды nagrodzone na konkursie kompozytorskim (1998, *Błękitna kołęda* i *Pastorałka podhalańska*). Zespół także wziął udział w liturgii papieskiej w Starym Sączu, której program został utrwalony na CD (1999).

Sanktuaryjny Chór Mieszany nagrał dwie kasety magnetofonowe z kołędami i pieśniami maryjnymi. Śpiewał z zaprzyjaźnionymi zespołami: Chórem Akademickim SGGW z Warszawy, *Redemptoris* z Elbląga, *Magnificat* i *Cantate Deo* z Tarnowa, *Oremus Cantans* z Olpin, *Magnificat* z Ludźmierza oraz *Madrigal Chor* z Illingen (Niemcy) i Chórem Żeńskim z Martfü (Węgry).

Chór niezmiennie uczestniczy w rozmaitych uroczystościach sanktuaryjnych (m.in.: koncerty z okazji 100-lecia koronacji cudownego obrazu w Tuchowie), parafialnych i miejskich (organizacja eliminacji do będzińskiego festiwalu, koncerty charytatywne dla Stowarzyszenia „Nadzieja”, „Majówka dla Matki”).

Chór jest zespołem wielopokoleniowym; śpiewają w nim całe rodziny i znajomi. W ciągu roku chórzyci spotykają się nie tylko na próbach, ale także na tzw. „wypominkach chóralnych”, organizują wielkopostny dzień skupienia i „Cecyliadę”, prowadzą nabożeństwo majowe i różańcowe. Opiekunem chóru jest proboszcz lub delegowany przez niego duszpasterz parafii Nawiedzenia NMP w Tuchowie.

Doceniając działalność chóru, władze Tuchowa uhonorowały zespół najwyższym wyróżnieniem, statuetką „Melaniasza”, za promocję miasta i kultury muzycznej w kraju oraz za granicą. W dniu wspomnienia św. Cecylii zespół zakończył obchody jubileuszowego roku 80-lecia istnienia. Wśród wielu okolicznościowych adresów (od władz miasta, Kręgu Rodzin, Rady Parafialnej) w imieniu starosty tarnowskiego Romana Łucarza życzenia przekazała radna powiatu i nasza parafianka, Grażyna Karaś. W dowód uznania za wielokierunkową działalność chóru na rzecz lokalnego społeczeństwa 30 stycznia 2024 r., na LVIX sesji Rady Powiatu, Sanktuaryjny Chór Mieszany został odznaczony medalem *In servitio Deo et Patriae* – „W służbie Bogu i Ojczyźnie”. Nagrodą starosty uhonorowany został również sprawujący od 44 lat funkcję dyrygenta i kierownika artystycznego zespołu Jan M Gładysz. Laudację pod adresem Sanktuaryjnego Chóru Mieszanego i jego dyrygenta wygłosiła G. Karaś. Przedstawi-

jąc zebrany historię, dokonania zespołu i sylwetkę dyrygenta, wspomniała o wielu polach aktywności tego wyróżniającego się zespołu śpiewaczego. Wśród składających życzenia chórowi i jego dyrygentowi obok przedstawicieli władz powiatu na czele z wicestarostą Jackiem Hudymą byli: o. Grzegorz Gut – proboszcz parafii i kustosz sanktuarium i bazyliki, oraz radni: Bogdan Płachno i Mariusz Ryś, były burmistrz Tuchowa. Jacek Hudyma podczas wręczenia medalu powiedział m.in.: „Chór działa 80 lat, śpiewa nie tylko na uroczystościach kościelnych, ale uczestniczy w wielu festiwalach, przywieźli też ogrom nagród do Tuchowa. Dlatego też chcemy pokazać, że w powiecie tarnowskim jest wiele ważnych instytucji i zespołów, w tym przypadku akurat Chór Sanktuarijny, z którego możemy być dumni i w szczególny sposób go honorujemy”. Artyści po otrzymaniu zaszczytnego wyróżnienia i nagrody zaprezentowali radnym powiatowym krótki koncert, na który złożyły się kolędy i pastorałki charakterystyczne dla regionu.

Fot. 1. Moment wręczenia medalu. Fot. P. Topolski

Wyróżnieniem tym doceniona została systematyczna praca i osiągnięcia wielu pokoleń, które muzycznym talentem i bezinteresowną pracą przez lata chwaliły i wciąż chwalą Boga i Jego Matkę w cudownym tuchowskim wizerunku oraz promują miasto, powiat i region w Ojczyźnie i w świecie. Ponadto na wniosek starosty, Romana Łucarza, i radnych powiatu tarnowskiego w lutym 2024 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego z okazji jubileuszu 80-lecia działalności przyznał chórowi nagrodę finansową. Wdzięczni za otrzymane nagrody, wyróżnienia, gratulacje i życzenia dalszego rozwoju chóru chcemy pamiętać nie tylko o tym, że „kto dobrze śpiewa, ten dwa razy się modli”, ale i o tym, aby nadal, z jeszcze większym zaangażowaniem, realizować ideę medalu i służyć Bogu i Ojczyźnie najpiękniej, jak to jest możliwe.

Fot. 2. Koncert po otrzymaniu wyróżnienia. Fot. P. Topolski

Autor niniejszego tekstu jest absolwentem Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Rabce, muzykologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim oraz Podyplomowego Studium Kapelmistrzowskiego w Akademii Muzycznej w Katowicach. W 2009 r. w Instytucie Muzykologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego na podstawie dySSERTACJI *Życie muzyczno-liturgiczne w sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej w latach 1893–1966* uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych i rozpoczął wykłady na Wydziale Wokalno-Instrumentalnym w Akademii Muzycznej w Katowicach. Od 1980 r. jest organistą sanktuarium Matki Bożej w Tuchowie. Czynnie angażował się w życie muzyczne parafii (prowadzenie chóru, orkiestry i scholi) oraz Wyższego Seminarium Duchownego OO. Redemptorystów (zajęcia ze śpiewu liturgicznego i z chórem kleryckim). Od 1981 r. jest wykładowcą w Diecezjalnym Studium Organistowskim w Tarnowie oraz nauczycielem muzyki w Liceum Ogólnokształcącym i Społecznym Ognisku Muzycznym w Tuchowie. Prowadził zajęcia muzyczne w Społecznym Ognisku Muzycznym i z młodzieżowym chórem przy I LO w Tarnowie. Jest członkiem-założycielem Międzyszkolnej Regionalnej Orkiestry Symfonicznej „MROS Małopolska”, która zainaugurowała działalność w 2021 r. Jest członkiem Komisji Organistowskiej Diecezji Tarnowskiej i współzałożycielem Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych.

Jest autorem nowej wersji melodycznej modlitwy *Anioł Pański*, śpiewanej w kościołach prowadzonych przez redemptorystów i dedykowanej Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II, a także wielu pieśni, m.in.: chrzcielnej, wielkopostnej, ku czci: Matki Bożej, św. Marii Magdaleny, bł. Karoliny, św. Ambrożego, św. Kingi oraz kolęd i pastorałek. Na konkursach kompozytorskich ogłoszonych przez redakcję *Liturgia Sacra* zdobył III i II nagrodę za hymny: eucharystyczny (*Z Eucharystią ku wolności*,

1997) i jubileuszowy (*O Panie Boże*, 2000). Na odsłonięcie i zasłonięcie cudownego obrazu do sanktuariów w Czarnym Potoku, Bochni, Okulicach i Toruniu oraz dla miasta Martfü na Węgrzech skomponował hejnały na 3 trąbki. Instrumentuje również na orkiestrę dętą, m.in. na beatyfikację Karoliny Kózki, kanonizację bł. Kingi i II Krajowy Kongres *Pueri Cantores* w Krakowie oraz dla Sanktuaryjnej Orkiestry Dętej w Tuchowie.

Opracował i wydał śpiewniki: *Gaudete. Pieśni adwentowe nowe i stare* oraz *Kolędować Małemu na 3 głosy równe i chór mieszany*. Współredagował śpiewnik *Chwalmy Maryję*, w którym są pieśni do Matki Bożej Nieustającej Pomocy. Od początku pracy organistowskiej, a zwłaszcza po wybudowaniu nowych, 29-głosowych organów w kościele sanktuaryjnym (1994 r.), stał się organizatorem przedsięwzięć muzycznych w mieście. W 2012 r. objął funkcję dyrektora Społecznego Ogniska Muzycznego i koordynatora Ogólnopolskiego Konkursu Pianistycznego, którą pełni do chwili obecnej. W latach 2013–2021 był dyrektorem Szkoły Muzycznej I st. w Tuchowie, którą od podstaw zorganizował. Współpracuje z periodykami „Ruch Muzyczny”, „Liturgia Sacra” i „Twoja Muza” oraz lokalną prasą. W 2020 r. z okazji jubileuszu 40-lecia pracy zawodowej w tuchowskiej bazylice odznaczony został złotym medalem papieskim *Benemerenti*. W 2021 r. został wybrany „Osobowością Roku” w dziedzinie kultury w powiecie tarnowskim oraz nagrodzony medalem Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych *Per musicam ad fidem*. Rok później za stałą i owocną współpracę z kombatantami batalionu AK i Żołnierzami Wyklętymi w przygotowaniu uroczystości wspomnieniowych i muzyczne ich ubogacanie otrzymał medal ministra ds. kombatantów *Pro Patriae*. Obecnie, po 52 latach pracy organistowskiej, przebywa na emeryturze, nadal prowadząc Sanktuaryjny Chór Mieszany.